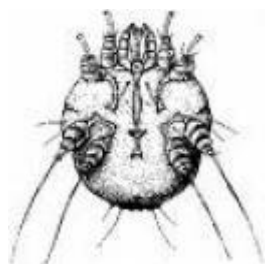


گال یا جرب



گال از آن دسته بیماریهایی هست که شاید بتوان با بهبود کیفیت زندگی و افزایش سطح بهداشت جامعه آن را کنترل کرد اما گال را نمی توان از یاد برد . هنوز هم بسیاری از مناطق ایران هستند که در فصولی از سال از این بیماری انگلی رنج می برند و گال آنها را آزار و اذیت می کند .

گال یا جرب (Scabies) یک بیماری عفونی خارش دار و عامل آن *Sarcoptes scabiei* بندپای از گروه مایت ها یا هیره ها بنام علمی

است. مایت ها موجوداتی شبیه کنه اما بسیار کوچکتر و میکروسکوپی و ماده های آنها با اندازه ای در حدود ۳/۰ میلی متر هستند .

این بیماری شایع ترین بیماری پوستی خارش دار در جهان است و سالانه بیش از ۳۰۰ میلیون نفر در دنیا به آن مبتلا می شوند . مایت نر که اندازه اش تقریباً نصف ماده است پس از بارور نمودن جنس ماده، بعد از مدت کوتاهی می میرد . محل زندگی انگل، داخل پوست بدن انسان است و پس از انتقال به میزبان، قسمت سطحی پوست بدن را به صورت عمودی سوراخ کرده سپس به ایجاد تونل در سطح افقی می پردازد بطوریکه در هر شبانه روز حدود ۲-۳ میلیمتر پیشروی می کند و تخمهایش را در داخل آن قرار دهد . هیره ماده در طول زندگی ۴-۵ هفته ای خود در داخل نقب های داخل جلدی حدود ۴۰-۵۰ تخم می گذارد که بعد از ۳-۵ روز حدود ۱۰ درصد آنها باز میشوند و لاروهایی از آنها خارج می شوند که از سلولهای پوست تغذیه کرده و تونلهای جدیدی را ایجاد می کنند و نهایتاً به هیره بالغ تبدیل می شوند.

دوره زندگی هیره از تخم تا تخم ۱۰-۲۴ روز طول می کشد . راه اصلی انتقال، تماس نزدیک حداقل برای ۱۵ دقیقه با افراد آلوده و گاهی از طریق وسایل آلوده می باشد.

این انگل هنگامی که روی پوست می نشیند پوست را سوراخ می کند و به زیر پوست می رود . هیره در زیر پوست تونل هایی را حفر می کند و در آنها شروع به تخم ریزی می کند و کلاً زندگی در همین تونل ها خلاصه میشود . تقریباً پس از گذشت یک ماه از ورود انگل به بدن بیمار کم کم علایمی را در خود می بینید که نوید دهنده گال هست .

با توجه به زمان طولانی بیماری به ((خارش هفت ساله)) هم مشهور است . مردم از زمانهای بسیار قدیم این بیماری را می شناخته اند و برای درمان آن از آب گرم معدنی حاوی گوگرد استفاده می کردند . بیماری گال در تمام دنیا بخصوص در نواحی گرم و مرطوب شایع است .

آنچه مسلم است رعایت نکردن بهداشت فردی ، فقر اقتصادی ، جنگ و محلهای پر جمعیت مانند سربازخانه ها ، بیمارستانها ، و شبانه روزیها ، در انتشار بیماری نقش اساسی دارند .



عامل بیماری :

عامل بیماری ، انگل بسیار ریزی به نام سار اسکابی است که در حدود 0.4

میلیمتر طول دارد ، شکل آن شبیه لاک پشت است و دارای چهار جفت پای کوتاه می باشد .

انگل ماده بعد از مستعد شدن روی پوست شروع به کندن تونل در لایه شاخی پوست می کند ، طول کانال معمولاً چند میلیمتر است و گاهی تا چند سانتیمتر نیز می رسد ، جنس ماده در این تونلها در شبانه روز ۲ تا ۳ تخم بزرگ می گذارد و در مدت ۳۰ تا ۶۰ روز به تخمگذاری می پردازد تا بمیرد .

طریقه انتقال :

انگل بوسیله تماس مستقیم پوست با پوست و به نسبت کمتری از طریق لباس و رختخواب و ملافه های آلوده شده و تماس جنسی منتقل می شود ، بچه ها معمولاً اولین عضو خانواده اند که به این بیماری مبتلا می شوند . خوابیدن کودکان با یک دیگر و یا استفاده از لباس و وسایل همدیگر به انتشار بیماری کمک می کند .

علائم بیماری :

نشانه اصلی بیماری خارش است . خارش معمولاً شبانه و شدید است و هنگام خواب در بستر که بدن شخص گرم می شود اتفاق می افتد . انگلها در اثر گرم شدن محیط و در بعضی مواقع به دنبال گرفتن دوش آب گرم نیز فعال شده و خارش شروع می شود . علائم دیگر شامل ضایعات پوستی قرمز رنگ و برجسته ، تورم موضعی، بثورات جلدی و تونلهای زیرپوستی به طول ۱۵ - ۳ میلی متر است. دانه های به شکل مروارید که محتوی مایع شفاف بوده و هاله ای قرمز رنگ دور آن را احاطه کرده ، روی پوست پدید می آیند و اندازه هر یک از دانه ها که به صورت تاول قابل دیدن است، معمولاً به اندازه ته سنجاق می باشد و ممکن است به علت خاراندن زیاد شکل خود را از دست داده و به صورت اثرات خراش مانند یا به صورت زخمهایی در محل های آلوده دیده شود. هیره های اسکابی نقاطی از بدن انسان که دارای پوست ظریف، چین خورده و مرطوب ایت مانند پشت و کف دستها، فضا های بین انگشتان، مچ، آرنج، زیر بغل، و کشاله ران و نوک سینه را آلوده می کنند. در شیرخواران صورت، کف و قوزک پا نیز ممکن است درگیر شود. تشخیص قطعی با آزمایش ضایعات جلدی و مشاهده مایت در زیر میکروسکوپ صورت می گیرد.

حمل نفوذ انگل بصورت یک آبدانه یا سرخدانه و یا بصورت مجاری کوچک خطی می باشد ، مهمترین علامت خارش شبانه است و این خارش شدید در بستر گرم و موقع حمام کردن به علت تحریک انگل شدید تر می شود . خارش پوست ممکن است سبب ایجاد زخم و گاهی تورم غده های لنفاوی و تب شود . محل جایگزینی انگل بیشتر ، لای چینهای پستان خانها و اطراف دستگاه تناسلی و مقعد می باشد .

راه‌های سرایت و انتقال بیماری:

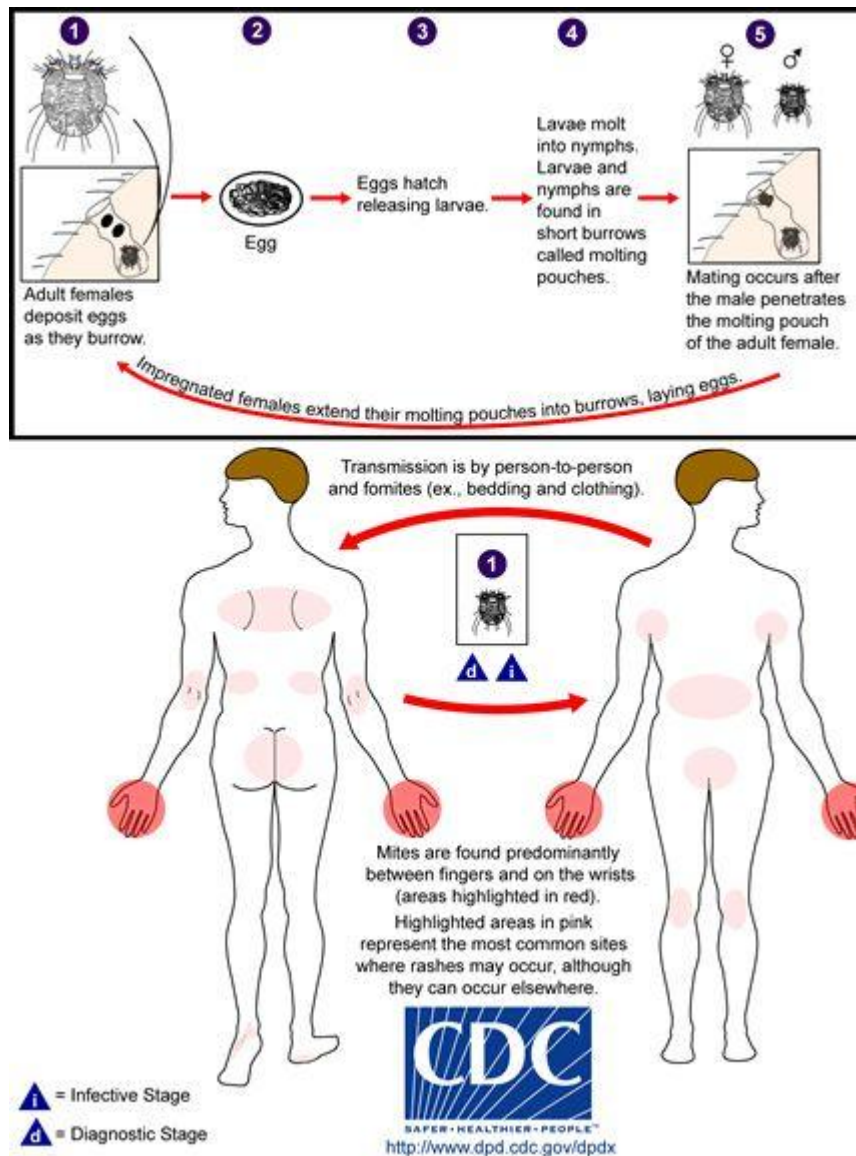


انتقال از طریق کوچکترین تماس مستقیم پوست بیمار با
و هم چنین از طریق لباس (خصوصاً لباس
(ملحفه و
سایر وسایل شخصی آلوده صورت می
گیرد

تماس نزدیک حداقل برای ۱۵ دقیقه با افراد آلوده و انتقال از طریق وسایل آلوده راه اصلی انتقال است.

سایر راه‌های انتقال بیماری شامل موارد زیر است:

- (۱) خوابیدن در بستر دیگران
- (۲) زندگی در محیط‌های اجتماعی شلوغ
- (۳) انتقال از راه لباس و یا وسایل آلوده مثل لباس خواب
- (۴) بازی کودکان با یکدیگر خصوصاً در مهدکودک‌ها
- (۵) نگهداری از اشخاص آلوده



آیا سگ و گربه هم ناقل بیماری هستند؟

سگ ها و گربه ها دارای انواع متفاوتی از انگل ها هستند که درصد بسیار زیادی از آنها نمی توانند به راحتی به انسان انتقال پیدا کنند. انگل های مخصوصی بر روی بدن سگ ها وجود دارند که بیماری گال را انتقال می دهند و با نام **mange** شناخته می شوند. البته زمانی که انگل های بدن گربه سانان و سگ سانان با پوست انسان برخورد میکنند، به راحتی نمی توانند به بقای خود ادامه دهند و تنها یک خارش سطحی را بوجود آورده و سپس از بین می روند. این قبیل خارش ها با بیماری خارش انسانی که با گذشت زمان بد و بدتر می شود و تا زمانی که به درستی درمان نشود از بین نمی رود، تفاوت دارد.

آیا گال خطرناک است؟

گال خطرناک نیست اما مسری میباشد و اگر فوراً معالجه نشود به دیگر اعضاء فامیل یا کلاس مدرسه سرایت می کند.

درمان :

تمام اعضای خانواده و کسانی که در تماس نزدیک با فرد مبتلا می باشند باید همزمان درمان شوند. بهترین دارو در حال حاضر ((محلول گامابنزن)) میباشد و طریقه درمان بدین صورت است که بیمار قبل از خواب، محلول گامابنزن را از گردن به پایین بدن بویژه بین انگشتان دست و پا، کف پاها، زیر بغل و ناحیه تناسلی بمالد، روز بعد بیمار حمام کند و بدن خود را بشوید، لازم است بیمار بعد از حمام کردن از ملافه ها و لباسهایی که قبلاً در آب جوشانده شده است استفاده نماید. از این محلول برای افراد بالای ۵ سال استفاده می شود. ضمناً می توان از کرم کروتامیتون ۱۰٪ استفاده کرد به این صورت که این کرم بطور کامل در تمام سطح بدن از چانه به پایین، بخصوص در نقاط چین دار پوست مالیده شود که این عمل را میتوان ۲۴ ساعت بعد نیز تکرار کرد. صبح روز بعد پس از مصرف دارو ملحفه و لباس زیر را باید تعویض نمود و ۴۸ ساعت پس از آخرین بار مصرف دارو، باید حمام کرد.

۱- باید از انگل کش هایی مانند پرمترین (permethrin) استفاده کنید. این پمادها از ناحیه گردن به پایین مورد استعمال قرار گرفته و سپس شستشو داده شود. استعمال کرم باید تا ۷ روز ادامه پیدا کند. همچنین می توانید از یک اونس (معادل ۳۰ گرم) کرم لیندان lindane ۱٪ استفاده کنید. این کرم را نیز باید از ناحیه گردن به پایین بر روی پوست خود بمالید و حداکثر پس از ۸ ساعت آنرا بشویید. این کرم اگر به طور مستقیم وارد پوست گردد، سبب ایجاد حمله های ناگهانی بیماری های متفاوت می شود به همین دلیل اگر پوست خراشیده، و یا دارای جوش های تحریک پذیر است نباید از آن استفاده کنید. همچنین مصرف این پماد بلافاصله پس از استحمام توصیه نمی شود. به دلیل رعایت جوانب احتیاط بهتر است خانم های باردار، شیرده، و کودکان زیر ۲ سال از این کرم استفاده نکنند. این نوع کرم تنها زمانی تجویز می شود که بیمار، نسبت به سایر راههای درمانی واکنش مناسب نشان نداده باشد.

۲- داروهای خوراکی نیز برای درمان بیماری وجود دارند که از جمله آنها می توان به ایورمکتین (ivermectin) اشاره کرد. این ماده یک انگل کش موثر است و درد سر استعمال کرم را هم ندارد. مرکز مبارزه با بیماری در امریکا پیشنهاد کرده که بهتر است این دارو در دوز ۲۰۰ میکروگرم به ازای هر کیلو از وزن بدن استفاده شده و دو هفته بعد مجدداً مصرف تکرار شود. هر چند مصرف قرص های خوراکی خیلی راحت تر از استعمال پماد است، اما این قرص تاثیرات جانبی منفی بیشتری نسبت به انواع کرم ها دارد.

۳- آنتی هیستامین ها مانند دیفن هیدرامین (diphenhydramine) می توانند در رهایی شما از خارش های مکرر نقش شایان ذکری را ایفا کنند.

۴- لباس ها، ملافه ها و پتوها را با آب گرم به خوبی بشویید. انگل ها برای مدت زمان طولانی قادر نیستند در خارج از بدن موجود زنده زندگی کنند، اما بهتر است کل لباس های خود را بشویید و خشک کنید، فرش ها و مبلمان را تمیز کرده و اقدامات پیشگیرانه دیگر را نیز در این خصوص انجام دهید.

۵- مراقب برخوردهای جنسی خود باشید و ارتباط خود را با اعضای خانواده در یک چهارچوب قرار دهید. (ارتباطتان را با کسانی که

خود ناقل بیماری هستند کم کرده و ارتباطی که امکان انتقال بیماری را ممکن می سازد، قطع کنید.)

از آنجایی که خارش به مرور زمان افزایش پیدا می کند، برای درمان کامل چند روز وقت لازم است تا خارش به طور کلی از میان برود. پس از گذشت یک تا دو هفته، رهای ی شما از بیماری چشمگیر خواهد بود. اگر بعد از این مدت تغییری احساس نکردید، باید از انگل نمونه برداری شده و نوع آنرا مشخص کنند.

موارد منع مصرف داروهای گامابنزن و پماد کروتامیتون

۱ - نوزادان نارس

۲ - در کودکان زیر ۵ سال

۳- زنان باردار (با تجویز پزشک)

۴ - کسانی که سابقه تشنج یا غش دارند .

راه های مراقبت و پیشگیری :

باتوجه به اینکه ابتلا به بیماری گال مستقیماً به عدم رعایت بهداشت فردی و گروهی و نداشتن آگاهی های لازم بهداشتی مربوط می شود بنابراین آموزش بهداشت به گروه های زیرضروری است :

۱) دانش آموزان

۲) مسولان و سایر کارکنان مدارس

۳) اولیای دانش آموزان

این گروه ها باید با روش های زیر آشنا شوند:

۱- رعایت بهداشت فردی و پاکیزه نگه داشتن لباس

۲- اجتناب از پوشیدن لباس های زیر دیگران

۳- جداسازی بیمار تا بهبودی کامل

۴- بیماریابی در سایر افراد خانواده زیرا معمولاً بقیه افراد خانواده نیز مبتلا می شوند

۵- درمان صحیح و کامل مبتلایان

۶ - سم پاشی محل زندگی هیره

۷- درمان کلیه افراد خانواده و سایر مواد تماس طبق دارونامه

۸- ضد عفونی و جوشاندن لباس های بیماران به مدت ۵ - ۴ دقیقه در آب جوش و خشک کردن در آفتاب

۹- آموزش به مردم در خصوص راه های انتقال بیماری

۱۰- آموزش بهداشت به افرادی که در اماکن جمعی مانند مدارس ،

سربازخانه ها و زندگی می کنند .

۱۱- آموزش به مردم در مورد استحمام حداقل دوبار در هفته

۱۲- آموزش به مردم در مورد عدم استفاده از لباس و رختخواب دیگران

۱۳- اتو کردن درزهای لباس تا انگلهای احتمالی این ناحیه از بین بروند .

چه افرادی بیشتر در معرض ابتلا به گال می‌باشند؟

عامل گال می‌تواند تمام افراد یک خانواده را در هر سنی که باشند مبتلا کند. بیماری بیشتر از افرادی شروع می‌شود که تماس نزدیک با فرد بیمار دارند .

بچه‌های کمتر از ۱۵ سال حساس هستند و معمولاً اولین کسانی که درخانه علامت‌دار می‌شوند ، بچه‌های کوچک زیر ۱۵ سال می‌باشند.

گال یا جرب "

- منبع سایت پزشکان بدون مرز

Sarcoptes scabiei " - (مرجع کامل اطلاعات)

ارسال کننده: فرشته صباغ-کارشناس سلامت نوجوانان، جوانان و مدارس